

VÄSTERÅSMODELLEN

Så arbetar vi med teknik, färgsättning och skyltning

Vägledning för dig som planerar eller utför
underhållsrenovering, ny- eller ombyggnation
av särskilda boenden för äldre.

Gäller från november 2017

VÄSTERÅS STAD

Boendet påverkar livskvaliteten!

Idag finns det forskning och kliniska studier som tydligt visar samband mellan livskvalitet och boendemiljö för äldre. En rätt utformad miljö underlättar dagliga aktiviteter, förebygger skador och minskar risker.

Västeråsmodellen kombinerar teknik, boendemiljö och arbetsmetoder för att förbättra livskvaliteten för alla som bor på ett särskilt boende. De som bor där har ofta ett omfattande behov av service och omvårdnadsinsatser och de ska ha möjlighet att bo kvar, oavsett vilket vårdbehov de får i framtiden.

För att ta tillvara de erfarenheter och den kunskap som arbetet med Västeråsmodellen hittills har gett, så har Västerås stad tagit fram den här foldern. Använd den som en vägledning när du planerar eller utför renovering, nybyggnation eller ombyggnation av särskilda boenden för äldre, eller vid inköp och installation av trygghetskapande teknik i ett sådant boende.

VINSTER MED VÄSTERÅSMODELLEN

- De som bor på boendet får individuellt anpassad och trygg tillsyn. Västeråsmodellens lösningar tar hänsyn till den personliga integriteten och stärker självständigheten.
- De som bor på boendet får snabb hjälp och stöd av personal om det händer något, eftersom personalen får möjlighet att vara på rätt plats vid rätt tillfälle.
- De som bor på boendet och personalen kan lättare hitta och förebygga risker för fall och andra skador.
- De som bor på boendet slipper känslan av att bo i en sjukhusmiljö, eftersom den nya tekniken smälter in bättre i hemmiljön.
- De som bor på boendet får lättare att hitta i boendemiljön, med stöd av färgerna och tydliga kontraster.

KONTAKT

Ta kontakt med strateg på sociala nämndernas förvaltning via Västerås stads kontaktcenter, 021-39 00 00.

MER INFORMATION

www.vasteras.se/vasterasmodellen

www.mfd.se (Myndigheten för delaktighet). Under rubriken Stöd och verktyg / Publikationer finns till exempel *Miljöanpassningar som bidrar till en ökad delaktighet* och även *Checklista – miljöanpassningar som bidrar till ökad delaktighet*.

www.demenscentrum.se/Publicerat/video

Här finns bland annat filmen *Bra att veta om demens: Vägled med färg och form*.

TRYGGHETSSKAPANDE TEKNIK

Genom införande av trygghetsskapande teknik kan de som bor på äldreboende få möjlighet till ökad aktivitet, delaktighet och integritet. Ny teknik ger dessutom verksamheterna möjlighet att utveckla sina arbetsmetoder, vilket gynnar både boende och personal.

All trygghetsskapande teknik som installeras på särskilda boenden för äldre ska vara utformad utifrån verksamhetens behov – inte tvärt om.

1 Trygghetsskapande teknik för de boende

- ska göra det möjligt att tillkalla personal, både inifrån boendet och i den närliggande utemiljön,
- ska kunna anpassas efter individuella behov, till exempel med individanpassade larmknappar och rörelsesensorer,
- ska ge både passiva och aktiva larmmöjligheter. Aktiv larmning är när en boende medvetet aktiverar ett larm för att få hjälp från personal. Passiv larmning är när en boende inte gör en medveten aktivering av larmet, utan att larmet istället aktiveras genom till exempel en rörelse.

2 Trygghetsskapande teknik för personalen

- ska ha bärbara larmmottagare, i så stort antal som verksamheten behöver.
- ska kunna ta emot både aktiva och passiva larm, oavsett var i fastigheten eller den närliggande miljön, till exempel fastighetens trädgård, personalen befinner sig.
- ska visa vem som larmar, varifrån larmet kommer och vilken typ av larm det är,
- ska ha funktioner för att larma vidare till fler kollegor för assistans, till exempel vid behov av dubbelbemanning.

3 Dörr till hemvist

- ska vara möjlig för verksamheten att enkelt och direkt kunna ställa i tre olika lägen; Uppställd och olåst, stängd och olåst samt stängd och låst,
- ska stängas automatiskt vid brandlarm,
- ska inte utlösa något generellt larm ifall någon öppnar dörren,
- ska ha tyst stängning för att inte i onödan störa eller oroa de boende.

4 Enhetens datakommunikation

- ska stötta och samordna, så att flera viktiga funktioner kan signalera till en och samma bärbara larmmottagare. Exempel på sådana funktioner är den trygghetsskapande tekniken, brandlarm, lås/passager och porttelefonsystem.

FÄRGSÄTTNING

En viktig aspekt som forskning lyfter fram är boendets färgsättning. Färg kan väcka uppmärksamhet, men också avleda. Personer med demenssjukdom och personer med nedsatt syn blir hjälpta av att färger, kontraster och ljus använts på rätt sätt. Det hjälper dem att självständigt orientera sig i boendemiljön.

FÄRGSÄTTNING I SÄRSKILDA BOENDEN FÖR ÄLDRE

1 Det ska finnas en tydlig färgkodning i hela fastigheten, där varje våningsplan/huskropp har sin egen färg. Utgå alltid från de fyra grundfärgerna: Grönt, rött, blått och gult. Komplettera med accentfärger/nyanser (klara färger utan gråa nyanser).

När fastigheten har flera våningar ska färgsättningen vara enligt följande:

Våning 1: Grön

Våning 2: Röd

Våning 3: Blå

Våning 4: Gul.

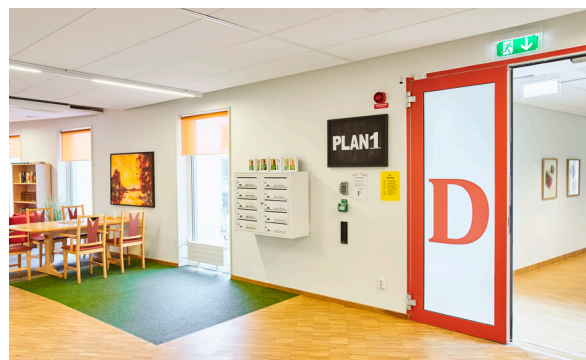
Exempel på nyanser som kan användas vid kontrastmarkeringar på mindre ytor:

GRÖN	3560-G
RÖD	2070-Y80R
BLÅ	3065-R90B
GUL	0575-G90Y
TURKOS	2060-B50G
ORANGE	0585-Y40R
LILA	3055-R50B
LJUSGRÖN	1075-G50Y
LJUSBLÅ	1060-B
ROSA	1040-R

2 Färgkodningen ska synas i skyltningen, till exempel vid entré och i hiss.

3 Dörrar till hemvist ska ha våningens/huskroppens färg. Glaspartier på dörr frostas för ett lugnare intryck. Textilier och tavlor förstärker våningens färg. Hemvistets dörr ska vara tydligt markerad genom till exempel bokstav eller siffra. Tydlig skyltning av våningsplan.

- 4** Våningsplanets accentfärg ska gå igen i inredningen på varje hemvist. Väggarna ska vara enfärgade eller diskret mönstrade. Fönsterväggar ska ha en ljusare nyans än övriga väggar. Inga starka kontraster på golven (i färger eller mönster). Undvik blanka golv. Tydlig nyansskillnad mellan golv och vägg.

- 5** Varje lägenhetsdörr ska vara markerad med en egen tydlig kontrastfärg. WC-dörr ska vara tydligt markerad genom till exempel fondvägg eller dörrfoder i färg som avviker mot väggfärgen.

TÄNK PÅ att inte placera snarlika färger bredvid varandra, till exempel rött och orange. Placera inte heller en röd dörr först i en korridor, eftersom det kan signalera stopp. Färgsättningen kan repeteras om hemvisten har en naturlig delning med sällskapsytor/kök i mitten och lägenheter på båda sidor.

- 6** På WC ska det finnas kontrastmarkering bakom WC-stol och handfat. WC-lock och sits samt grepphandtag i dusch ska vara i kontrastfärg.

- 7** Dörrar för personal ska ha samma färg som väggen eller döljas med till exempel fototapet, för att inte dra till sig de boendes uppmärksamhet.

SKYLTNING

Tydlig skyltning gör det lättare för de boende och besökare att orientera sig i lokalerna. För att underlätta för så många som möjligt ska utformningen av skyltar göras utifrån behov hos personer med demenssjukdom och personer med synnedsättning.

SKYLTNING I SÄRSKILDA BOENDEN FÖR ÄLDRE

- 1** Den färgkodning som finns för fastigheten, där varje våningsplan/huskropp har en egen färg, ska synas i skyltningen. Det kan behövas till exempel i entrén, i hissen och på varje våningsplan (Se avsnittet om färgsättning).
- 2** Följande ska alltid skyltas tydligt:
 - Namnen på alla boende (utanför hemvisdörren)
 - Aktuellt våningsplan (på varje hemvist)
 - Namnet på den boende (på lägenhetsdörr och brevlåda).
- 3** Texten på alla hänvisningsskyltar ska vara med typsnittet Frutiger. Texten på alla namnskyltar, till exempel på lägenhetsdörr, ska vara med typsnittet Arial. För god läsbarhet ska färgen på texten vara svart och färgen på bakgrunden vara ljus gul (Se nästa sida för exempel på olika skyltar).
- 4** Förutom textskyltar kan symboler användas för att förstärka och förtydliga. Exemplet på bilden visar en dörr till uteplats, där gröna blad målats runt dörröppningen.

EXEMPEL PÅ SKYLTA MED TYPSNITT OCH FÄRGER

Hemvist: B

Hänvisningsskylt, storlek 80x10 cm.
Typsnitt: Frutiger 57 Condensed.
Textstorlek: 180 punkter.

Plan 0

- Plan 3**
Hemvist B, C
Hemvist D växelvärd
- Plan 2**
Hemvist B, C
Hemvist D växelvärd
Administrativ enhet/Personalrum
- Plan 1**
Hemvist B, C, D
Daglig verksamhet/Gästlägenhet
Bibliotek
Träningsrum
- Plan 0**
Hemvist B, C, D
Trädgård
Café
Samlingssal
Produktionskök

Skylt utanför hiss, storlek A3.
Tydlig färgkodning.

Typsnitt: Frutiger 87 Extra black.
Storlek: 29 punkter.
Radavstånd: 35 punkter.

Typsnitt: Frutiger 57 Condensed.
Storlek: 23,5 punkter.
Radavstånd: 29 punkter.

Bakgrund: Utfallande tonplatta
Färg (CMYK): 0, 2, 9, 3

Plan 3
Hemvist B, C
Hemvist D växelvärd

Plan 2
Hemvist B, C
Hemvist D växelvärd
Administrativ enhet/Personalrum

Plan 1
Hemvist B, C, D
Daglig verksamhet/Gästlägenhet
Bibliotek
Träningsrum

Plan 0
Hemvist B, C, D
Trädgård
Café
Samlingssal
Produktionskök

Skylt inne i hiss, storlek A4.
Tydlig färgkodning.

**Anne-Christine
Pettersson Lundberg**

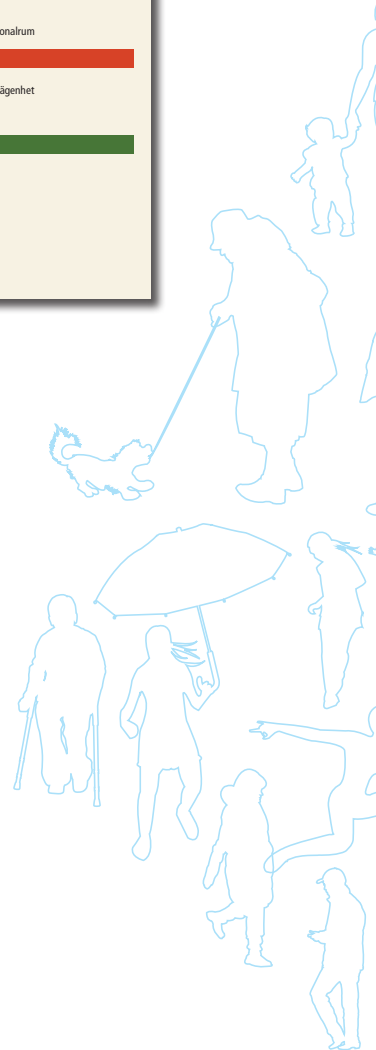
Namnskylt på lägenhetsdörr, storlek 29,7x10,5 cm.
Typsnitt: Arial Bold.
Textstorlek: 36 punkter.
Radavstånd: 44 punkter

Bakgrund: Tonplatta med 6 mm vit ram runt om.
Färg (CMYK): 0, 2, 9, 3

**Anne-Christine
Pettersson Lundberg**
Lägenhetsnummer

Namnskylt på brevlåda, storlek 16x6,5 cm.
Typsnitt: Arial Bold (namn), Arial Regular (lägenhetsnummer).
Textstorlek: 24 punkter (namn), 16 punkter (lägenhetsnummer).
Radavstånd: 29 punkter

Bakgrund: Tonplatta med 6 mm vit ram runt om.
Färg (CMYK): 0, 2, 9, 3

VÄSTERÅS STAD